

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

третіх країн через територію того члена угруповання, ставки мита якого стосовно не членів угоди мінімальні". ЗВТ ЄС є для України напівзаходом. Наша країна зможе одержати безперешкодний у частині тарифного регулювання й квот доступ на ринки трьох партнерів (і відкриє їм свій ринок), але не отримає ліквідацію мита на енергоси́. Єдиним способом досягти останньої мети є митний союз. Водночас методом стримування взаємної торгівлі Росії й України, як у випадку зони вільної торгівлі, так і в митному союзі, залишиться такий неопротекціоністський інструмент, як антидемпінгові розслідування. Їх можна буде винести за межі ЄС або завдяки політичному рішенню на вищому рівні (що малоймовірно), або на ще глибшій стадії інтеграції – у спільному ринку.

Є й пов'язані із Митним Союзом проблеми для України. Насамперед, Митний Союз припускає впровадження єдиного мита стосовно третіх країн, внаслідок чого рівень захисту внутрішнього українського ринку за окремими товарними групами може виявитися меншим, ніж необхідно (це пов'язано і з правилами СОТ).

В інтеграційному об'єднанні, з одного боку, формуються оптимальні умови для кооперації підприємств з країн-учасниць, а з іншого – може посилюватися конкуренція між ними. В теперішній час виробнича кооперація на пострадянському просторі носить нерегулярний, одиничний характер, тому можливість ефективної виробничої інтеграції може розглядатись як мінімум в середньотерміновій перспективі. Компенсувати це можливо за рахунок інтенсифікації інвестиційної діяльності.

Україна не може ігнорувати поряд з собою прообразу "спільного ринку пострадянського простору" з населенням більш ніж 170 млн. Незважаючи на численні заяви про близькість досягнення домовленості з ЄС про асоціацію, по факту ЄС не зняв жодного серйозного обмеження на доступ української продукції на європейські ринки. Україна до цих пір залишається в "радянському технологічному полі" і все прориває в аерокосмічних технологіях, атомній енергетиці, енергетичному машинобудуванні, суднобудуванні, військово-промислового комплексу можливо тільки в рамках єдиної інноваційної політики ЄС.

Таким чином, вибір між зоною вільної торгівлі та митним союзом ЄС для України – це вибір між її ймовірною неучастю і можливою участю в діяльності організації. Мотивація ЄС для України пов'язана саме з лібералізацією відносин у російському напрямку.

Митний союз принципово несумісний тільки з одним із трьох заперечень України – з її євроінтеграційним курсом, та й то якщо під євроінтеграцією розуміти повне членство в ЄС. Усі інші проблемні питання можна врегулювати на багатосторонній основі.

У світлі наростаючих проблем в євросоні, існує необхідності невідкладно визначитися з економічними пріоритетами. Конкретні кроки назустріч ЄС можуть забезпечити Україні життєво важливі економічні переваги в реальному часі, засновані на паритетному партнерстві, на протизагубу невизначеності асоційованого членства в ЄС.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Електрон. стат. данні – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
2. Об итогах внешней и взаимной торговли государств – членов Таможенного союза в 2011 году [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.tsouz.ru/db/stat/Analitika/Pages/default.aspx>
3. Оценки макроэкономического эффекта участия Украины в процессах региональной экономической интеграции [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://2000.net.ua/2000/derzhava/ekonomika/77342>

РЕЗЮМЕ

В статті розглянуто питання перспективних напрямів інтеграційних відносин України в контексті двовекторності розвитку міжнародних економічних відносин.

РЕЗЮМЕ

В статье рассмотрены вопросы перспективных направлений интеграционных отношений Украины в контексте двухвекторности развития международных экономических отношений.

SUMMARY

The paper considers the issue of Ukraine's integration directions in the context two vectors development of its international economic relations.

СТИСЛИЙ ОГЛЯД НОРМАТИВНИХ ЗАСАД СТИМУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТНООРІЄНТОВАНИХ ВИРОБНИКІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Бессонова С. І. доцент, к.е.н., доцент кафедри «Облік і аудит», ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» (м. Маріуполь) ¹

Постановка проблеми. В сучасних умовах вітчизняні промислові підприємства приділяють велику увагу вирішенню питань які безпосередньо пов'язані із забезпеченням стійкого функціонування виробничих систем, а саме: розвитку інноваційної активності виробничого промислового сектора з метою отримання інвестиційних ресурсів для розробки або придбання енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам інноваційного розвитку промислового сектора, питанням інвестиційного розвитку, зрештою енергозбереження присвячено багато робіт вітчизняних вчених, таких як О.І.Амоша, Б.М.Андрушків, С.С.Аптекарь, М.Г.Белопольський, А. Богачев, В.М.Гець, Т.Д.Косова, Т.Г.Логотова, В.Л. Мазур, Ю.В.Макогон, Г.Г.Півняк, А.Ю.Пікус, В.П. Семиноженко, Д.К.Турченко, Л.І. Федулова, М.Г.Чумаченко, О.А.Шутаєва і ін. Проте дослідження чинників, що впливають на інноваційну і енергозберігаючу спрямованість промислового сектора, вимагають детальнішого вивчення.

Метою статті є дослідження сучасного стану інноваційної діяльності металургійних підприємств України, проаналізувати світовий досвід стимулювання промислових підприємств, рекомендувати заходи щодо удосконалення законодавчої бази.

Викладення основного матеріалу. 30 листопада 2012 р. в Брюсселі повідомлялося про завдання, які містяться у проєкті Національного плану дій з впровадження енергоефективності і розвитку поновлюваних джерел енергії (ПДЕ) на період до 2020 р., а саме, Україна має намір наблизитися до рівня енергоефективності економіки Європейського Союзу і понизити енергетичні витрати на виробництво одиниці внутрішнього валового продукту (ВВП) на 9% порівняно з 2005-2009 рр. Але стан вітчизняного науково-технічного потенціалу промислового сектору в сучасних умовах характеризується незадовільним.

Аналіз статистичних даних у сфері інтелектуальної власності дозволив зробити наступні висновки. У 2011 р. порівняно з минулим роком знизилася кількість заявок на такі об'єкти промислової власності як: винаходи -1%, корисні моделі на 2%, а по такій позиції як промислові зразки спостерігається збільшення на 0,4%. Необхідно також відзначити, що із загальної кількості поданих заявок тільки 2% нафтовій галузі, газовій та коксовій та 1,9% металургії заліза. Що стосується промислових зразків, то із загальної кількості отриманих патентів 4,1% належить такому промислового блоку як устаткування для розділення рідин і газу, санітарне, опаловальне, вентиляційне устаткування, тверде паливо. Це звичайно ж дуже низькі показники, тим більше, якщо врахувати, що тільки шість з тисячі винаходів в даний час використовуються у виробництві.

Як і раніше не велика частка інноваційно-активних підприємств. За період з 2007 по 2011 рр. питома вага підприємств, які займалися інноваціями, зросла на 2% (з 14,2% до 16,2%). Найбільша питома вага на впровадження інновацій від загальних витрат належить

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

придбання машин, устаткування і програмного забезпечення (73%), а порівняно з 2010 роком цей показник виріс на 207%. Зростання цього показника відображає саме технічне переозброєння металургійних підприємств.

Необхідно відзначити, що за 1-е півріччя 2012 р. вітчизняні металургійні підприємства збільшили інвестиції в технічне переозброєння на 43,5% порівняно з аналогічним періодом минулого року. Оновлення основних засобів, впровадження нових технологій дозволило підприємствам значно скоротити ресурсні витрати. Так, використання технології вдування пилеугольного палива, дозволило понизити споживання природного газу за 7 місяців 2012 року в порівнянні за аналогічний період минулого року на 3,6 млн.куб.м.

Аналіз джерел фінансування інноваційної діяльності за 2011 год показав, що власні засоби підприємств є основним джерелом фінансування і складають 52,9% від загальної суми фінансування. Частка інших джерел загальної суми фінансування склала 45,6%, а іноземні інвестиції і інвестиції держави складають всього 1,5%. Дефіцит інвестиційних ресурсів, звичайно ж, позначається не тільки на переозброєнні і модернізації основних засобів, але і неможливість розробляти нове технологічне устаткування і фінансувати інноваційну діяльність підприємств.

У 2011 році частка підприємств впроваджуючих інновації на промисловому підприємстві склала 12,8%. Позитивним моментом можна вважати те, що порівняно з попереднім роком питома вага підприємств, які впроваджували інновації на промислових підприємствах зросла на 1,3%. Проте, це досить низький показник, при цьому, ресурсосберегаючі технології склали тільки п'яту частину (20,6%) від загальної суми впровадження нових технологічних процесів.

На низькому рівні знаходиться показник реалізованої інноваційної продукції в 2010 і 2011 роках у відносному показнику він склав 3,8%. Необхідно також відзначити, що значення цього показника найнижче за період з 2001 року.

Таким чином, аналіз стану інноваційної активності металургійних підприємств показав, що держава як і раніше не приділяє достатньої уваги підтримці базової галузі вітчизняної економіки. Підприємства металургійної галузі не відчувають підтримки у вигляді: оптимізації оподаткування підприємств від застосування енергоефективних заходів та стимулювання модернізації виробництва.

Світова практика закордонних експортоорієнтованих галузей свідчить про впровадження пільгових заходів для власних виробників. Так, наприклад, у Китаї, активно використовуються різні податкові пільги для заохочення експорту сталевих продукції високих перелів і додаткові експортні мита для обмеження експорту з країни сталевих напівфабрикатів і заготовок. На 2013 р. підтримка виробництва сталі не заплановано, орієнтацію зроблено на машинобудування.

У Росії в 2012 р. передбачено виділення більше 1 млрд.долл. на гарантійну підтримку експорту промислової продукції і розробляються оптимізація оподаткування для устаткування, яке було встановлено з 2006 по 2012 р. Також ефективно сприяє на оновлення обладнання галузеві лізингові компанії, які дозволяють отримувати нове обладнання на вигідних умовах.

У Німеччині, як і у ряді розвинених країн, передбачають пріоритетну підтримку, перш за все, науковосмних галузей виробництва. Пільгове кредитування включає наступні напрями: кредитування підприємств, орієнтованих на інноваційну діяльність; кредитування проектів, направлених на збереження та поліпшення сприятливого екологічного середовища, пов'язаних з охороною навколишнього середовища; проектне фінансування підприємств, зайнятих в певних галузях, що найбільш потребують корінної модернізації виробництва.

У Польщі та Чехії створено державне експортне агентство, яке допомагає вітчизняним виробникам на міжнародних ринках

Для українського вітчизняного виробника також передбачено ряд пільг. Так, при ввезенні енергозберігаючих матеріалів і металургійного устаткування, яке не випускається в Україні, передбачені пільги за ввізним митом. Податковим Кодексом України ст.158.2 передбачено звільнення від оподаткування 50% прибутку, отриманого від здійснення енергоефективних заходів і реалізації енергоефективних проектів, а ст.197.16 передбачене звільнення від сплати ПДВ операції по ввезенню на митну територію України енергозберігаючого устаткування. Проте на практиці застосувати дані пільги неможливо, оскільки відсутній порядок ведення окремого обліку результатів, отриманих від здійснення і реалізації енергозберігаючих заходів, впровадження інноваційних продукцій. Існують проблеми по відшкодуванню експортерам ПДВ, що значно впливає на відтік оборотних коштів та неможливість інвестування у модернізацію виробництва та енергозберігаючі технології.

На підставі вищевикладеного можна зробити наступні висновки. Підприємства металургійної галузі не відчуває підтримки у вигляді: оптимізації оподаткування підприємств, що застосовують енергоефективні заходи і по стимулюванню модернізації виробництва. Тому треба провести оптимізацію ряду законодавчих актів та програм, які сприятимуть розвитку енергозберігаючих технологій, економії ресурсів та впровадженні їх експортоорієнтованими промисловими підприємствами.

Реалізація цих заходів дозволить інвестувати кошти у модернізацію власних основних засобів, що надалі позитивно вплине на якості продукції, що випускається, і її конкурентоспроможність. Залучення оборотних коштів дозволить активізувати інноваційну діяльність підприємства, направити інвестиції в енерго- та ресурсозберігаючі технології, інновації.

Активізація інноваційної діяльності промислових підприємств можлива завдяки підтримці держави. Враховуючи світовий досвід, доцільно систематизувати державні підходи по підтримці вітчизняного експортоорієнтованого промислового виробника.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ

1. Офіційний Веб-портал Державної служби інтелектуальної власності України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://sips.gov.ua/ua/year_reports.html
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

РЕЗЮМЕ

Досліджено сучасний стан інноваційної діяльності металургійних підприємств України. Проаналізовано світовий досвід стимулювання промислових підприємств. Рекомендовано ряд заходів щодо удосконалення законодавчої бази.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інновації, інноваційна активність промислових підприємств, енергоефективність.

РЕЗЮМЕ

Исследовано современное состояние инновационной деятельности металлургических предприятий Украины. Проанализирован мировой опыт стимулирования промышленных предприятий. Рекомендовано ряд мероприятий по усовершенствованию законодательной базы.

Ключевые слова: инновационная деятельность, инновации, инновационная активность промышленных предприятий, энергоэффективность.

Summary: The modern state of innovative activity of metallurgical enterprises of Ukraine is investigational. World experience of stimulation of industrial enterprises is analysed. The row of measures is recommended on the improvement of legislative base.

Key words: innovative activity, innovations, innovative activity of industrial enterprises.